

Skriftermålsterten var Jesu ord till Rofswaren: *J dag skall du vara med mig i Paradis, Luc. 23.* När applicationen skedde till honom, och han tillspordes om sina misgärningar, sin otro och hårdfinnighet, huru Herren klappat på hans hjerta, upplyst hans förstånd, nalkats honom på ena sidan med ljus i Evangelii hemlighet, och på andra med kraft att tro på honom m. m., svarade han tydligt till hwart och ett spørsmål, hwilket förorsakade en sådan rörelse hos menigheten, att en stor del lade sig ned på bänkarne under öfwerljuddt gråtande, hwilken owanliga rörelse ökades, då sedermera Ryman, med hög röst, gjorde den wanliga syndabekännelsen, samt här och der tillade ord utur sitt eget hjerta; härefter, sedan absolutionen war honom meddelad, undfick han Jesu blods och kroppes Sacrament, hwarwid jag kände en öfwerswinnelig kraft af Jesu närwarelse, den jag icke med ord kan uttrycka; ja, delinqventen sjelf blef betagen af en sådan stor Guds kraft, som genomgick hela hans ande, själ och kropp, att hans ansigte såg ut såsom Stephanii, såsom en Engels ansigte, ehuru det annars, efter naturen, icke war serdeles favorabelt tecknad. Kl. emot 8 kommo wi, under många Jesu wänners medfölje, tillbaka till fängelserummet. Wi föllo alla ned på knä, då Ryman utgjöt sitt hjerta för Herran uti låf och tacksågelse, lemnade sig nu alldeles uti Jesu händer, såsom ett barn uti sin moders— och allt detta skedde med den anda, kraft och smörjelse, att det fattades föga, det rummet hade rört sig; och jag will icke tro, att det någonsin kunde gå ur deras minne, som då woro när-

warande; ty en sådan nåderörelse hade jag icke förut sport, hwarken hos mig eller andra.

Kl. emot $\frac{1}{2}$ 9 låto wi alla gå bort; och suto wi sedan tysta och stilla, tills det blef tillsagdt, att Artilleri-Commenderingen war uppställd utanför porten. Wi trädde då in med honom i Spetsgården åt afrättsplatsen öfwer Norrmalm, genom staden och Södermalm åt Skants Tull, ungefär $\frac{1}{2}$ mil. Under utgången samtalade wi i stillhet då och då wid hwarandra. — Jag will här anföra några utlåtelse af honom, hwilka äro mig i friskt minne. Det regnade mycket under wägen, hwilket gaf honom anledning att bedja efter en vers utur Sions Sång: "Låt ditt blod, Som en flod, Öfwer hjertat wälla". Då en anka ifrån gatan kom in i spetsgården, och en af Artilleristerne sparkade henne illa med foten (hwaröfwer jag på Fransiska yttrade mitt misnöje åt en af de Prester, som woro följaktige), sade Ryman: stackare! han gjorde icke detta, om han wetat bättre. Då han gick genom staden, bad han Gud för Konungen och Öfwerheten; när han såg och hörde det myckna folket, som under sorl och gny, swordom och oljud stormade omkring på gatorne, undrade han icke derpå, efter han gjort åfvenså, men bad till Frälsaren om nåd för dem, att de måtte besinna sig. Sedan wi kommit öfwer Södermalms torg, och wi talade om rofswaren, som fick det uti Skriftermålet förklarade språket eller swaret: "J dag skall du vara med mig i Paradis", bad han den bekanta versen ur Sions Sång: "Åh, swara mig, Jesu! när jag skall hänfara: J dag skall du med mig i Paradis wara"; hwarwid han hej-

dade sig och sade: *Uck*, förlåt mig, min käre Frälsare! att jag beder, det Du skall swara mig, att jag skall få wara med Dig i Paradis, och Du har redan swarat mig: ja! så går det, när man obetänkt talar. — Ju mera det nalkades mot slutet af vägen, och ju närmare han kom afrättsplatsen, ju mer öklades måttet af en öfverswinnelig hugnad och känning af sin Herres glädje, hwaruti han nu skulle få ingå. När han kom inemot Skants Tull, sade han: rått- nu orkar jag icke mer; det är wäl, att det är så nära målet; wore det längre, hade jag inga krafter att gå, för den outhärliga nåd, som flödar öfwer mitt hjerta. Jag sade då: du har ju under de sista weckorna i fängelsset ofta med glädje känt, hur söt och ljuslig Herren är; du har ju ock hela förlidna dag haft en stor nådekänning? Ja! swarade han, det är sannt; men alldrig som nu. — Jag tog honom då under armen, och när han fick se afrättsplatsen, sade han med en glad min och öm ton: der är Brudgummen, här är bruden. Jag hade så när förglömt en skön utlåtelse af honom, som hade bordt nämnas förut. Han blef påmint den versen i Psalmboken: "Döden gör mig icke håpen, Undock han är faselig"; när han kom till det ordet fa felig, stannade han och sade: det war icke rätt sagdt. — Huru will du då säga? — Döden gör mig icke håpen, ty han är mig ljufwelig. — Då wi kommo inemot afrättsplatsen, gick en wäg af åt Brännkyrkesidan. Jag sade då till honom: hwilken wäg skola wi nu gå? Han swarade: den rätta vägen, som går åt afrättsplatsen; den andra will jag wist icke gå. Detta nämnes endast för att ådaga-

lägga, huru ledig han war i sina tankar, hwarom flera wedermålen nedansör. När wi ändt- ligen wore framkomna, samt trädt in uti det med mur omgifna stället, der sådana slags executioner förrättas, stannade han derunder, hwar- est blocket hängde, genom hwilket han skulle upp- hisas, såg på detsamma, och bad denna versen ur Sions Sånger: "*Uck!* lät det warma blod, Som ur Din sår mänd' rinna, Nu flyta hm- nigt i mitt arma hjerta in; Låt trones eld och ljus uti mitt hjerta brinna, Låt kännas i min själ ny kraft af blodens Din". På tillfrågan, om han än ytterligare wille bedja, swarade han, att han wore nöjd med det som i den delen skett. Nu börjades dertföre Psalmen: "I Christi sår jag somnar in" m. m.; och då en af Presterne sjöng så grusligen högt, och jag wände mig om till honom med påminnelse, att ett så högt sjun- gande wore otjenligt, då wi wore så få, och med detsamma icke strax wiste, på hwilken quardans i versen han sjöng, utwisade Ryman med fing- ret orden, som följde i ordningen. Dertpå kläd- de han af sig kläderna, som några Guds wän- ner gifwit honom; och som jag hade sagt ho- nom, huru Frälsaren, wid sin korsfästelse, lem- nade sina kläder till delning emellan krigsknek- tarne, och att dödsfångars kläder med rätta bö- ra tillfalla executions-betjenterne för deras be- swär, lärer nu denne saliggjorde wän påmint sig detta, emedan han klädde af sig allt hwad han kunde undwara, intill skjortknappar, strumpor och knåband, hwilket allt skedde ganska ordent- ligt, utan ringaste håpenhet, liksom en annan menniska, hwilken är wid lugna sinnen.

När detta war gjordt, gick han till

waktstående Officeren och tog afsked af honom. När denne då sade: o, att wi måtte mötas i Guds rike! svarade Ryman: om herrn låter Frälsaren få sitt hjerta, sker det wißt, annars icke. Nu hade nattmannen, som wanligt, ställt sig på ett sådant ställe, att han icke skulle synas, för att icke förskräcka delinqventen; men denne kåre wån såg sig omkring efter honom, tog afsked af honom och sade: Ni, min herre! som gör mig den sista wälgerningen i werlden, och skall hafwa beswår af mig, önskar jag all nåd och wälsignelse, hwarwid denne blef helt håpen, efter han sådant tillförene hwarken sett eller hört. Sift tog han mig i famn med dessa afskedsord: jag tackar Frälsaren, som genom Er låtit mig få weta det hugneliga Evangeliet till min salighet; jag tackar Er för allt beswår och all ömhet Ni haft för mig, och nu göra Frälsaren Er så salig i sitt blod, som jag nu är salig! I detsamma sträckte han sielf händerna åt ryggen, för att bindas, då ett tåg bandts om lifwet på honom och upphissningen gick för sig. Medan detta skedde, hördes dessa orden från hans mun: "Jesu! intryck pinan din I mitt hjerta, håg och sinn'; Låt din döds- och ångest-smårta" m. m.; wid han detta sade, hängde han på kroken.

Min själ dö de rättfärdigas dödd, och min ande ware som dennes ande. 4 Mos. 23: 10.

IV.

Brita Wadström, utslägtad från Wallonerne wid Löfsta Bruk, som i gamle de Geers tid woro införskrifne från Frankrike, war för någon complott med andra liderliga qwinnsfolk, som brukade preja pengar af folk, anklagad och insatt i häkte på gamla Rådhuset wid Stortorget, inåt gården, der man gick upp till Stadens Råmners-Rätt. Men då hon ledsnade wid det långsamma fångelse, der hon sutit ett helt år, utan att slut kunde winnas i saken, wille hon heldre dö, än att längre plågas i detta fångelse. Nu hände det sig en gång att en i samma fångelserum sittande qwinna fick sitt spåda barn till sig, då Wadström tager detta affides, och med en hemligt gömd knif skär halsen af detsamma. Så snart illgerningen war föröfswad, ställde hon sig wid luckan på arrestrummet, hwilken war öppen, och låt folk, som gick förbi och nu samlade sig dit, när mordet blef kunnigt, se på sig. När detta skedde war jag just uppe i Råmners-Rätten, då äfwen Waktmästaren bestört inkom och berättade den begångna mordgerningen, samt uppwisade den blodiga knifwen, hwarmed densamma war verkställd. Wid min nedgång från Rätten stod barnamörderflan, med ett förställdt och bistert ansigte, ännu qwar wid luckan, och jag tänkte derwid: ack! om jag fick dig om händer, hwilket ock sedan, utan min förmodan och uträkning skedde, hwarom mera nedanfö.

Till temperamentet war denna Brita Wadström qwick, hurtig och tilltagsen; men i hög

grad cholerisk, högmodig och argsinnt, utan ringaste naturlig welsinnthet eller ömhet, som gemligen plågar åtfölja könnet; hwarom denna fasanfulla gerning wittnar. Efter hällen ransakning blef hon, icke många dagar derefter, fördd till Smedjegården och insatt i ett allmänt fångelserum, hwarest andra, för sina misgärningar håktade personer, som ännu woro under ransakning, suto och wäntade på sin dom efter brottens beskaffenhet. I dessa allmänna fångelserum förer fångarne ett hiskligen ogudaktigt lefwerne: de swärja, tråta, skratta, tralla och skria, stundom, helst wid Sultiden, leka och dansa, liksom andra säkra och gudlösa, hwilka äro på fria fötter. Uti ett sådant arrestrum satt nu Wadström; dock fick hon om dagarne stundom frihet att slippa ut, då hon för sin qwickhet fick gå Waktmästarens hustru tillhanda med al-lehanda göromål, så inom- som utomhus.

Icke långt efter hon war kommen till Smedjegården hade en arrestant skickat efter mig, för att begagna sig af mitt biträde uti en sin angelägenhet. När jag då kom dit, war waktkarlen, som skulle läsa upp arrestrummet, icke tillstädes; medan jag då gick på gården och wäntade, erinrade jag mig, att hon, som skar halsen af barnet i Rådstugufångellet wid Stortorget, war hitförd. Det war en wacker dag i Mars månad, och Brita Wadström gick just på gården med ett silkesklåde öfwer hufwudet, slyssatt med att klappa och hänga upp stärkekläder. (Jag mente att det war Waktmästarens dotter, ty hon war ej klädd som en fånge). Jag gick då till henne och efter wanlig hälsning frågade: hwar sitter den mörderskan, som

nyligen skar halsen af barnet i Rådstugufångellet wid Stortorget? Hon neg och swarade: det är jag; och detta med nog ledig ton. Då tog jag henne i handen och sade: du arma människa! låt mig få tala wid dig några ord; samt gick med henne uti förstugan till arrestrummen, då jag, hållande henne i handen, fortfor: du har utgjutit oskyldigt blod; om, och när den tid kommer, att detta blod ropar hämnd öfwer dig, som Abels blod ropade öfwer Cain, som det hade utgjutit, så kom ihåg Jesu blod, som bättre talar, än Abels. Mera fick jag icke tala med henne, ty i detsamma kom Waktmästaren, som skulle läsa upp det andra fångelserummet, då jag gick ifrån henne.

När nu Kyrkoherden Hallman, till hvars församling hon lhdde, derefter besökte henne på Smedjegården, begärde hon beständigt, att den Presten skulle få komma till henne, som nyligen talat några ord till henne, den hon icke kände eller wiste hwad han hette. På beskrifningen kunde slutas att det war jag, hwarför jag blef anmodad, att en wiß dag wara ofwannämnde Kyrkoherde till mötes på stället. Detta skedde i Smedjegårdskyrkan. När jag kom dit, sprang hon emot mig, under utrop: ja! denne är det; han sade några ord till mig, som jag icke kan glömma. Efter något samtal med henne begärde hon bewekligen, att jag skulle gå till henne, hwartill Kyrkoherden Hallman icke allenast gaf sitt bifall, utan fastmer kärli-gen anmodade mig, att fullgöra hennes åstund-an, och tillika lindra hans arbete i den delen, hwartill jag gerna gaf mitt löfte. Och sålun-

da fullbordades min önskan i det fallet, hvarom är nämndt ofwänför.

Detta skedde i Mars månad, men dödsdomen utföll först i påföljande October, då hon blef flyttad till beredelserummet; och således framskredo 6 månader, hvarunder hon satt i det allmänna fängelserummet. Under denna tid gick jag henne tillhanda med flitig underwisning, den hon efter sitt qwicka genie fattade i hufwudet, dock märktes stundom hos henne goda aningar och rörelser, hellst jag merendels talade med henne enskildt i kyrkan; men då hon sedermera kom till sina kamrater i ofwännämnda stora arrestrum, gingo de alldeles bort, och hon deltog med dem uti all ogudaktighet, oakadt hon wiste, att hon satt på lifwet. Här måste jag berätta en händelse, som påkerade på detta ställe, hwilken, efter den barmhertige Herrens nåd och wisshet, efteråt wändes till hennes själs bästa, och hwarigenom hon kom till en grundlig syndaförderfwets kannedom, hwilket följande närmare utwisar. Som hon wiste, att hon skulle aflifwas, war hennes mesta omtänka, efter hennes högmödiga sinne, huru hon skulle få hwita kläder att hafwa på sig, då hon genom hufwudstaden skulle gå till arfrättsplatsen; och som hon icke hade något att köpa för, hopsparade hon, af de fyra öre hon dagligen erhöll i fångpenningar, tills hon kunde köpa sig ett gammalt klåde, hwaraf hon gjorde sig kjortel och tröja, som hon kantade med swarta band o. s. w. Medan hon nu war sysselsatt med detta, sade de andra medfångna qwinnsfolken till henne: du gör dig ett onödigt arbete: ty du får ändock ej gå ut till arfrättsplatsen i sådane kläder. Hon

blef förargad deröfwer och sade: jag skall gå dit med dem, midt för er näsa. Detta fick jag först weta wid slutet af hennes dagar. Emellertid gick den ena weckan och månaden förbi efter den andra, utan annan nytta för henne, än att det som hon hörde, fastnade i blotta förståndet; men hjertat förblef oböjligt, kallt, dödt och känslolöst. De med Ordet följande känningar af den förekommande Nåden, som stundom rörde på wiljan, war hon icke angelägen att draga nytta af, utan wårdslösade, när hon återkom till de andra fångarne, hwarföre de, lika hastigt som de kommo, gingo bort, och hon förblef i otrons och satans bojar, efter hans wilja. Detta sades henne alltjemt, och hon blef troget warnad för fiendens och hjertats bedrägeri; hon förmanades att wara warsam wid Nådens rörelser, och icke hindra Andans fria verkningar genom onödigt tal med andra o. s. w., på det Herren, som klappade på hennes tillslutna hjertas dörr, måtte få öppna densamma och komma in till henne. Om allt sådant blef hon tydligen underwisad, men fattade dock idéerna i hufwudet, utan värma och förlagenhet, hwarom hennes kalla och osmorda swar och utlåtelse, på till henne ställda praktiska frågor, nogsammt wittnade. I detta tillstånd förblef hon tills dödsdagen blef henne förkunnad, då hon förflyttades ifrån det förra ohyggliga fängelserummet till ett enskildt rum, der hon fick wara allena. Jag gjorde mig då hopp, att, sedan dödsdagen blifwit utsatt och hon kommit i stillhet samt blifwit skild ifrån det förra gudlösa sällskapet, skulle hon låta hjälpa sig; men den starke bewäpnade bewarade sitt hus, och hade

i frid det han egde: hon förblef i samma hjertats ställning som förut. På detta ställe ökadess wäl, under slitiga samtal, hennes förre kunskap och ljus i förståndet, så att hon kunde gifwa rediga swar wid frågor om sammanhanget af salighetens grund och ordning; men fastnade tillika i den farliga snaran, att hon lät sig nöja med det ljus hon fått i förståndet och sin öfwerthgelse om Evangelii sanning o. s. w., fast det i hjertat icke war kommet till någon grundlig kannedom, hwarken af syndaeländets eller Nådens djup. Hon trodde ändock att det wore med henne som det borde wara, och twiflade icke på att hon skulle dö saligt. Jag ordnade så, att en och annan förfaren qwinna war hos henne om nätterna, hwilka ock med mycken klohet och ömhet sökte leda henne ifrån denna falska inbillning; men dermed uträttades intet: hon blef, som hon warit förut, egensinnig och inbillsk om sitt förmenta tillstånd.

Nu war dödsdagen utsatt, men hon war wid godt mod; dock war jag uti en stor finnesoro och räddhåga, att hon skulle gå förlorad. Under det jag gick i dessa bekyrnade tankar, tilldrog sig, några dagar före executionsdagen, följande lyckliga händelse. Slottsfogden sticade nemligen bud till mig, med anmodan, att jag skulle laga så, att denna dödsfängen, lifmätigt förordningen, ej måtte utföras med andra kläder än dem, hon begagnat under fångelse tiden, emedan, de i annor händelse, wid utgången blifwa henne astagne; men som han icke wille att sådant skulle ske med denna delinqwent, som warit under min hand, wille han på förhand underrätta mig derom. Jag gick

då strax till Smedjegården och berättade för Brita denna befallning ifrån Slotts-Cansliet. Då blottades hennes högmodiga och osaliga hjertas grund; elden, som legat fördold under askan, bröt ut i full låga; hon blef uppstånd af en bitterhets-anda, hoppade högt från golfwet, slog ihop händerna och sade: det är ej nog att jag skall dö; de unna mig icke att få ha de slarfworna på mig, som jag swält ihop under min långa fångelse tid. Under detta bad jag henne hejda sig, med tilltal, att det war Konungens lag, den hon borde lyda o. s. w., men hon kunde icke sthira sig, lik eld i torteris. Hon tillade äfwen: om de wilja, skall jag gå ut naken etc. Jag satt då stilla och teg, tills sinnet hade någorlunda fackt sig. Då sade jag: du har hela tiden trott, att det stätt wäl till med dig; nu går syn för sagen; här har du prof i händerna på det wi sagt dig om ditt otrogna, ohulpna, döda och oförändrade hjerta, under den kunskap om sammanhanget, och det ljus och de rörelser du haft af Ordet. Men hon wille icke taga skuld på sig, utan sade, att de, som utgifwit detta bud, wore orsaken att hon fallit utur Nåden. Jag swarade, att hon alldrig warit uti Nådens tillstånd, utan att hon warit och är sådan nu, som hon war, innan hon begick mordgerningen och kom i fångelse; hon hade wäl warit upplyst af Ordet, och haft goda känningar och rörelser, men hjertat hade lifafullt förblifwit tro- och liflöst; Frälsaren hade icke fått komma henne nära, att hon måtte fått lif; hon kunde här af se, att hon ännu wore ohulpen, men att det wore wäl, att Nådens dörr ännu stode öppen för

henne, och att hon ännu hade några dagar i Nådens tid; inom hwilka hon kunde blifwa frälst och sedan gå salig utur tiden, och att jag wille anropa min Herre derom, att detta måtte ske. Derom kunde hon ock wara wif, ty hittills hade Herren icke kunnat komma åt henne, emedan hon i sin sjelfgjorda tro, egenförmåhet och inbillning hållit sitt hjertas dörr tillsluten för Honom. Genom detta påtagliga fall gick ett swärd igenom hennes själ, hwaraf hon blef wäckt ur sin säkerhet; och hade jag alldrig sett henne wara så bedröfwad, så att, så mycket hon tillföre hade haft af munnen, så stilla och tyst blef hon nu, öfwerlygad om sitt osälla tillstånd, deraf hon hittills haft föga känning. Wi föllo då ned på golfwet, och war detta den första gång jag kan påminna mig, att jag hört henne bedja med egna ord: hon bad länge, och det hördes, att det gick af hjertat: hon bekände sitt hjertas hårdhet och kallförmåhet: att hon icke kunnat sitt eländes djup: att hon gått så långt i otrons och satans snaror, och ändock inbillat och trott sig om allt godt; hon tackade ock Frälsaren för denna tilldragelse, hwarigenom hennes eländiga själa-tillstånd blifwit uppenbarat, och bad om nåd att nu blifwa stilla och låta hjälpa sig i grunden. Jag blef sedan hos henne till långt in på aftonen, af hjertat glad öfwer det, som hänt, med hopp att hon kunde blifwa frälst. Jag rådde henne, att afstå ifrån allt sitt egna verkande, och låta Herren utransaka sitt hjerta, hwarmed jag lemnade henne uti Frälsarens ömma och förbarmande händer. — På de få återstående lefnadsdagarne wänte hon till i kän-

nedom af sin otro och sitt syndaelände, hwarunder Jesu kärlek blef af den Helige Ande i hennes hjerta förherrligad allt mer och mer, så att domen gick öfwer denna werldens förste, och han blef utkastad utur de fördelar han, i denna synderskas hjerta hittills innehåft. Det kunde med glädje och känning märkas, både af hennes tal och böner, som buro vittnesbörd om ett tillstånd, uti hwilket Frälsaren fått utföra domen till en seger: O! huru kär hafwer Han folken!

Sista lefnadsnatten woro några Jesu wänner hos henne, hwarunder förspordes en utmärkt känning af Hans närwarelse. Hon hade några timmar en rolig hwila och wakenade glad wid åtankan af den för henne warande förlofningsdagen. Wid det hon klädde sig om morgonen, wille en af hennes närstående wänner att hon, i anseende till den starka wintren, skulle hafwa en stoppad mössa på sig, i stället för en tunn, som hon ernat begagna. Brita kände då ett uppstigande misnöje och owilja i sitt sinne deröfwer, att hon i den delen ej fick sin wilja fram; men som hon fått en fin och grannliga känsla af Nåden, slog hennes hjerta henne strax, som det fordom hände David, när han kom wid Sauls flit: hon kom i en öm och närgående oro öfwer detta felsteg, hwarigenom hon gifwit sitt af naturen håftiga sinne för mycket rum. Då nu mycket folk — sådane som jag wille skulle wara tillstådes — woro inkomne och tagit plats på sidorne i rummet, gick Brita en lång stund på golfwet för sig sjelf, och wille hwarcken tala med mig eller någon annan, då jag af hennes ansigte kunde

märka, att hon war bedröfwad (dock wiste jag icke hwad som händt), hwarföre jag lät henne ensam afgöra sin sak med Herren. När nu allt war liquideradt, fick hon sin böjda, glada min igen samt satte sig åter ibland oss.

Sedan wi sjungit en och annan vers, föllo alla, som woro i rummet, ned på golfwet, då Brita började ur en böjlig ton, men utan häpenhet eller eget medverkande, att i mycken stillhet utgjuta sitt hjerta för Herren, och lemnade sig utan undantag i hans förbarmande händer o. s. w. Det kunde nog samt märkas att hon, genom den omtalade händelsen, kommit i större grad af närmare känning och förtroende af och med den wälsignade Menniskowannen, än hon war förut, så att alla närwarande kände en stor Guds kraft i sina hjertan. När detta war skedt, gingo wi upp i Smedjegårdskyrkan, der en så stor Guds menighet war församlad, att den derstädes icke kunde inrymmas. Wid detta tillfälle försiggick allt på samma sätt, som ofwanför blifwit berättadt om Rymans Skriftermål; och när hon med tydlig och klar röst swarade på de henne efter textens korta förklaring gifna spörsmål, när absolution i Christi stad meddelades, och hon undfick Jesu blods och lekamens Sacrament: — då rördes allt hwad röras kunde; folket lade sig ned på bänkarne under öfwerljuddt gråtande, så att man hade mycken möda innan man kom ur kyrkan och kunde lemna oss rum att gå ut, hwadan kl. war nära 8 innan wi återkommo till fängelserummet. Efter ditkomsten lyfte ur Britas ansigte glädje, förundran, tillfredsställelse och en stilla ande. Hon föll då ned på golfwet, omgifwen af så män-

ga som kunde inrymmas; hon bad äno fortligen, och den som icke war tillstädes, kan ej föreställa sig, huru stor den werkan af Trälfarens närwarelse war, som förmärktes hos henne och alla, som henne sågo och hörde; och jag får här med wisshet tillägga, att om Brita varit af ett wekt och känsligt temperament, som gemenligen annars åtföljer qwinnokönet, jag icke wet om hon stått ut med att i den djupa snön gå den långa wägen till afrättsplatsen utanför Skants Tull. Inmot kl. 9 skildes de wännerna, som varit inne, ifrån henne; hon tog afsked af dem med all nådestillönskan, hwarpå, och sedan hon, lik en resande, lagt ihop det lilla hon hade i rummet och gjort anstalt, huru det skulle få afhentas af hennes anhörige, klockan slog 9, då spetsgården redan war uppställd utanför porten.

Utgången skedde nu, som förut med de andra delinqventerne, utan högt talande och yttre åtbörder; då och då påminte man henne någon af de sköna böneversar, som hon kunde utantill. Wi gingo med stilla och lediga sinnen, likasom när man går till ett annat ställe. Under wägen bad hon för Öfwerheten, för Guds barn, för de säkres och ogudaktiges omwändelse, och deribland för sina sysskon och slågtingar, som gingo i syndens mörker på den breda wägen till fördömmelse o. s. w., som hennes ord lydde.

När wi kommo utom Skants Tull tilldrog sig något, som må berättas derföre, att man deraf kan se, huru fullkomligt ledig hon war till sina sinnen, utan någon slags häpenhet eller förwirring. En af waktkarlarne råklade att falla omkull i den djupa snön, hwil-

Det förorsakade att hans försorgvar för ett långt stycke ifrån honom, i följd hvaraf han hade mycken möda, innan han återfick detsamma, (dock woro hans ögon alltjemt fastade på delinquenten), och skyndade sedan efter oss, liksom han varit rädd, att Brita skulle försöka att springa undan: — detta allt såg hon och log med detsamma deråt. Hon tog mig då under armen och sade: Frälsaren förlåte mig! tänk, jag war så lättfinnig, att jag log åt den karlen, som föll omkull och bar sig så löjligt åt, och war rädd, att jag skulle rymma.

Det war, som jag före nämnt, en stark vinter och djup snö, hvaraf hände, att snön smälte på skopluggen och frös åter till, hwilket förorsakade, att dessa blefwo som isstycken. Detta hade jag ingen känning af eller ens märkte; men hon såg det och sade: det går wäl an med mig, som ej behöfwer gå tillbaka; det är wärre med Er, som har den långa vägen att åter gå till staden i denna djupa snö. — Men nu kommer jag att berätta en skön händelse, som vittnar om denna synderskans saliga belågenhet. När hon kom så nära, att hon fick se bälet, der hon skulle afrättas, och hela terrängen omkring bekladd med folk, började hon att storgråta, utan att säga ett ord. Detta föreföll mig så mycket underligare, som jag icke kunde påminna mig att någonsin hafwa sett henne falla en tår. Jag anmodade då befälhafwande Officieren göra halt med marchen, som ock skedde. På tillfrågan, hvarföre hon gråter, swarade hon: jag ser nu stället, der en sådan salighet förestår min owärdiga själ, och der mitt blod får utgutas med all rätt, efter jag utgjutit menni-

skoblod; jag kan för skam skull icke upplöfta mina ögon eller afhålla mig från tårar. — När hon kommit sig litet före, fortsattes marchen under affjungandet af Sions Psalm: "I Christi får jag somnar in" m. m., hwilket fortfor tills wi framkommit; och som solen sken mig i ögonen, höll hon sitt klåde före, så att jag kunde se orden i boken; hwarpå hon, efter att förut hafwa gjort en kort bön, steg sjelf upp på bälet, utan att jag fick hålla henne under armen. Hon klädde då af sig halsduken, utan att darra, och träffade ackurat på nålarne, hwarmed den war fastad wid tröjan. Jag wille hjälpa henne att lägga ihop densamma och binda för ögonen, men hon gjorde det sjelf, tog afsked af oss och föll på knä; men som det icke war nog nära stocken, wille jag föra henne fram, då hon sade: jag hjälper mig wäl sjelf; och i detsamma afhöggs hennes hufwud med mycken adress. Derpå utropade kyrkoherden Hallman: O! ett stort bewis af Evangelii kraft och sanning. Derefter började jag denna versen: "Så lärer, menniskor alla, Att göra bättring i tid" m. m., hwilken sjöngs af flera tusende menniskor, så att genljud skallade i hela marken.

V.

Unna N. dotter, barnamörderska, som, utom det mord, för hwilket hon skulle afrättas, bekände under ransakningen, att hon begått ett sådant förut, war till sinnelaget arg,

egenfinnig, dum, hårdnackad och oåtkomlig; hon satt wid på 40 veckor i fångelse wid Stortorget, icke långt ifrån mitt hem, hvarföre jag så mycket oftare kunde besöka henne. Hon hade så godt som ingen bokstaflig kunskap, och kunde alltså litet eller intet läsa i bok; men under den långa arresttiden lärde hon sig icke allenast detta, utan äfwen fattade en stor del af Sions Sångers i minnet. Hon kunde också ej annat, under så trånga samtal och underwisningar, än få tillräcklig kunskap om lifwets väg; det var också icke utan, att då och då spordes hos henne goda aningar och rörelser, men hjertat förblef tro-, lif- och känslolöst, både af synd och nåd, så att jag icke en gång kan påminna mig, att hon hade någon kännbar grämelse af tvänne egna barns blodsroster, som ropade efter henne.

Då hon emellertid lärt sig bättre läsa och kunde en hop sånger utantill, samt skaffat sig någorlunda kunskap om Guds råd till saligheten, fattade hon icke allenast goda tankar om sig sjelf, utan trodde sig äfwen vara skicklig att lära andra. Till den ändan började hon att genom luckan, som var på dörren till arrestrummet (den hon innansför kunde öppna), tala ån med den ena, ån med den andra. Dessa berättade sådant för andra, hwaraf skedde, att, isynnerhet Söndagseftermiddagar, en myckenhet folk af nyfikenhet skockade sig utanför dörren, derinom denna dödsfånge satt, för att höra på hennes tal. Detta behagade henne, och hon predikade för dem genom luckan. Så snart detta blef oss bekant, rådde wi henne afstå från sådant, emedan hon derigenom icke sjelf blefwe

förbättrad, och ännu mindre andra, utan twertom hindrade den Helige Andes werkan på sitt hjerta: hon behöfde sjelf lära o. s. w. Men då hon icke wille råtta sig efter vårt råd, för- anlätos wi göra den anstalt, att ingen fick stanna utanför hennes dörr. När detta war skett, och wi bethgade henne, att hon war oomvänd och osalig, och att hon i detta tillstånd skulle gå förtappad utur tiden, blef hon ofärlig och ondskesfull emot oss; wille hwarken sjelf tala med oss, eller, isynnerhet de sista veckorna, höra oss tala för sig; hon satte sig i en wrå af arrestrummet, drog hjorteln öfwer arlarne, såg bister och förwillad ut, och hwarken talade eller swarade. Detta räckte till sista lefnadsdagen. När nu Directeur Sehnbyer, som skulle få hennes hufvud att anatomisera, inkom för att se på henne, tänkte wi, att detta skulle förorsaka henne någon sinnesrörelse, men det märktes icke: hon satte sig i sin wrå i den förra ställningen, såg bister och förtwiflad ut, utan att gifwa något tecken till bättring, så att det war all anledning för handen till en osalig färd för henne utur tiden. Wid middagstiden denna dag tog jag affked af henne, med utlåtelse, att jag icke hade hjerta till att följa henne ut och se på hennes osaliga ändalykt o. s. w.; dock förblef hon derwid lika orörlig.

Men hwad skedde! Kl. 7 sista lefnadsaf-tonen, då det såg som olifast ut, och fienden trodde att spelet war wunnet, blef hon i Guds ljus warse sitt osaliga tillstånd och satans snaror, i hwilka hon legat fången efter hans wilja. Hon fick se och känna Frälsarens kärleks-hjerta, som will taga emot henne sådan som

hon war. Hon fick tillika nåd att wara stilla för Honom, som en droppa, eftersom hon blifwit underwist; det gick henne till hjertat, att hon försummat så mycken Nådetid; men lem-nade sig nu åt Honom, som ett ler i kruko-makarens händer. Att en sådan förändring war med henne föregången, wiste jag icke, utan hade beslutat, att låta ordinarie Fångpredikanten wara henne följaktig till afrättsplatsen. Men det öfwerkom mig bittida om morgonen en oemotståndlig tillskyndelse att gå till henne, då jag fann hennes ansigte och åthäfwor helt an-norlunda än dagen förut: hon wiste att om-tala den henne wedersfarna nåden, under det hon warit stilla för Frälsaren: det hördes att hon talade af hjertat. Som jag, sade hon, hittills merkat sjelf och förderfwat mig, så är bäst att jag nu blir stilla, hwilket hon ock gjorde. Skriftermålet förrättades derefter och ett Herrans wäder blåste genom fångelserummet; alla närwarande kände en stor Guds kraft af Ordet, och det förmärktes en owanlig rörelse hos en af underofficerarne wid wakten, hwilken af-hörde Skriftermålet. Under utgången till afrättsplatsen war hon stilla, munter, nöjd och behaglig till utseendet, men talade icke mycket. En gång sade hon: det är mig likasom jag gick och plockade rosor, och wid hwarje steg ökades hennes tro på Frälsaren. I detta saliga till-stånd war hon, då lifstråden blef affkuren.

VI.

N. Ahman, dräng, några och 20 år gam-mal, war ifrån landsorten kommen till huf-wudstaden, för att köpa färger, emedan han lärt måla åt landtfolk; men råkade derunder i sällskap med en Tyssk gardestkarl, benämnd Wernich, hwilken narrade honom med sig wid en inbrottsstöld på Norrmalm, hwarför de bäg-ge blefwo dömda att hängas. Ahman satt så-ledes i beredelserummet på Smedjegården, då den Prest, som hade honom om händer, bad mig tala wid denne fången, samt wisade mig några versar af Sions Sånger, som han låtit honom läsa utantill. När jag något enskildt fick tala med honom, frågade jag, om han er-farit något i sitt hjerta af det som stod i Sån-gen om uppwäckelse, syndaånger, tro o. s. w., hwartill han swarade: nej! På wi-dare tillfrågan, om han wore beredd att dö, swarade han: det wet jag ej; men min Prest säger, att jag är det. Tillika bad han mig med angelågenhet, att jag widare skulle gå till honom, hwilket jag icke kunde lofwa, emedan en annan hade honom om händer, som kanske icke torde tillåta det. Medan det ömmade mig om denne arme ynglingen, som jag ingen ut-wåg såg att få under min ledning, tilldrog sig, att en af Presterne wid Tysska kyrkan beklagade sig för mig öfwer den beswärliga och lån-ga wägen till Smedjegården, der han hade att besöka den Tysska gardestkarlen, som satt i sam-ma rum med Ahman, jemte anmodan, om icke jag, för den ynneft jag hade hos Slottsfogden,

kunde föga saken så, att dessa fångar kunde flyttas närmare åt staden. För Ahmans skull gick jag gerna i befattning härmed, och på min föreställning härmed, gaf denne hederwårde herre dertill sitt bifall. Detta blef strax satt i verkställighet, då Ahman, som förut sutit tillsammans med den ofwannämnda gardisten, hwilken war en ogudaktig stackare, och, under det han swor och dundrade, wille slå Ahman, åfwen sedan han fått dödsdomen, fick sitt enskildarum på Castenhof. Genom denna åtgärd fögade Herren så, att Ahmans önskan uppfylldes, och jag, till min synnerliga fågnad, fick honom under min speciella uppsigt på ett ställe, der jag, för den korta wågen, dagligen kunde wara honom till tjenst. Han bethgade, så godt han kunde, sin tackfågelse till Gud derföre, samt för det han blifwit flyttad ifrån Smedjegården.

Ahman hade ett wackert och menlöft ansigte, war enfaldig, dock hwarken mycket dum eller qwick, kunde någorlunda läsa i bok och utantill af Catechesen, men desutom hade han ej någon rätt kunskap om salighetens grund och ordning, wiste icke hwad syndakånsla, tro eller otro war, dock — salig wille han blifwa, utan att weta, huru han skulle blifwa det, htråde att han gerna wille göra såsom han blefwe lård; föröfrigt hade han, efter egen bekänneelse, alltid fört ett stilla och årbart lefwerne, och icke begått, utom denna, någon i menniskors ögon anstötlig, ogudaktig gerning.

Sedan han kommit under wår omwårdnad, gingo flera dagar förbi, innan han fick ett enfaldigt och redigt begrepp om salighetens wäg; men som han förut blifwit styrkt i den

tanken, att han wore kommen på den rätta wågen, så sökte man att betaga honom denna inbillning, hwarom han ock snart sjelf blef öfwerthgad; men det drog länge omkring, innan han fick en rätt tanka om bönen, ty han trodde, att han derigenom skulle beweka Gud, och att ju ifrigare och andåktigare han bad, ju snarare skulle han blifwa beredd. Denna praktiska willfarelse hängde nog länge uti honom, tills han af skadan blifwit wis, som nedanför skall berättas; och som han förut blifwit underrättad af den andra Presten, att han skulle också arbeta sjelf, så blef han nu i den delen underrättad, att han skulle afstå ifrån sitt arbete och egna werkande, på det att Herren sjelf, utan hans medwerkkan, ensam måtte få börja och fullborda sitt werk i honom; ty härigenom gjorde han icke annat, än förhindrade detta. Han blef tillrædd, att icke låta tankarne löpa hit och dit, och att bedja med en stilla anda, utan att han dertill sjelf det minsta bidroge. Detta dyrbara ämne om den enfaldiga passiviteten på en ohulpen syndares sida, nu omständligen utfördt, hade den wålsignade ingång på hans hjerta, att man ifrån denna stund kunde räkna terminus a quo till hans omwändelse, och med fågnad se, att hans saliga omsättningstid nalkades. Han blef nu stillare både till hjerta och uti bönen, samt tillika böjligare och nöjdare till sinnes, än han hittills varit.

Medan nu Ahman kom i denna belägenhet hånne, att Dyfka Pastorerna, under hwilkas underwising Ahmans ofwannämnde medfånge, gardisten Wernich, war, gifwit Execu-

torn i Slotts-Cansliet wid handen, att denne delinqvent nu wore beredd att dö, och att anstalt kunde göras till executionen; men som planen war, att dessa bägge skulle på en gång afrättas, blef jag uppkallad i Slotts-Cansliet och tillspord, om och Ahman, som den andre, efter ofwannämnda Presterskaps utsago, wore beredd att dö. Jag swarade, att han wäl ännu ej wore kommen i det tillstånd, som Herren wille hafwa honom, att det felades honom den rätta hjertats tro, men att jag hade hopp, att det icke skulle dröja länge, innan han saligen kunde gå in i ewigheten, och anhöll alltså att få något uppskof med executionen. Den förståndige och wälsinnade Slottsfogden gaf här till sitt bifall, med utlåtande, att han skulle låta verkställa execution å Wernich; men frågade derhos, om jag trodde, att denne wore beredd, hwartill jag swarade, att han wore i samma obrutna och ofaliga tillstånd, som då han kom i fångelse. Emellertid sticades Szwermaktmästaren till honom, med tillsägelse, att han inom twänne dagar skulle utföras till döden, efter han wore beredd. Han swarade, att han icke wore beredd eller nöjd att dö, och hade sådane utlåtelse, att sjelfwa Szwermaktmästaren, som litet eller intet förstod sig på sådana saker, likwäl kunde finna, det han war oberedd till döden, hwilket han berättade för Slottsfogden, som blef bekymrad öfwer, hwad han skulle göra. På min tillstyrkan uppkallades den ene af de Tyska Pastorerna, för hwilken berättades hwad swar fången gifwit Szwermaktmästaren, och att han icke wore, som de sagt, i Rådens tillstånd. Slutet blef då,

att executionen för denne ofalige stackaren blef uppskjuten.

Emellertid lemnades of tid för Ahman, tills wi sjelfwa tillfode, att han kunde utföras, och med wisshet lemna sin ande i Frälsarens händer. Sålunda fingo wi behålla honom qwar wid på 14 dagar. Under denna tid fick den wälsignade Menniskofränden allt mer fria händer med hans hjerta: han blef dagligen fattigare, böjdare och saligare. Man låt några wälmenta själar gå till honom, som af hans tal hade mycken nytta, och wi hade många sälla stunder tillsammans. Hans ansigte fick ett skönt utseende, utur ögonen lyste wördnad och böjelse, hwilket och den arme medfången Wernich kunde märka, till hwilken man låt honom gå, i affigt att gifwa honom ett godt råd till hans räddning, då han sade: Ahman ser ut som en Engel. Han berättade för denne sin kamrat hwad nåd Frälsaren gjort honom, och huru äfwen han kunde blifwa frälst, om han wille låta hjelpa sig; men det förblef med denne uslingen som det hittills varit.

Nu blef, på vår begäran, executionsdagen för Ahman utsatt, och de Tyska Pastorerna woro nöjda med sin fånges utförande på samma gång. Skriftermålet för Ahman skedde i hans enskildta rum, dit om morgonen hade samlat sig så mycket folk, som kunde inrymmas. Ett Andans wäder blåste genom örtagården och medförde en kånbar werkan för alla närvarande, hwilket isynnerhet wisade sig på Ahman, så wäl under Skriftermålet, som wid Sacramentets annammande. Efteråt bådo wi tillsammans, under en wälsignad kånning af Guds

närhet; och suto wi sedan i stillhet till kl. 9, då utgången skedde. När fångarne kommo ned i portgången, och skulle intråda hwardera i sin särskilda spetsgård, begärde Tyfka Pastorerna, att deras delinqvent skulle gå förut och först afrättas, af orsak, efter deras eget yttrande, att han icke hade så stor, känibar fröjd, som Ahman, hwilket de slutade af hans ångsliga utseende, och hwartill jag ock gaf mitt samtycke. Sälunda gick Wernich förut: han war ömkelig att påse, blef som ett lik, hade en hwit mössa på hufwudet, ohyggliga kläder, och såg så fäslig ut, att folket på gatorne ropade, att han war osalig, hellst när de sågo Ahmans nöjda och behagliga ansigte. Med den förra följde, jemte Tyfka Presterskapet, som arbetade med honom allt hwad de kunde, skolbetjeningen och många af Tyfka församlingens ledamöter. Ahman deremot war stilla och förnöjd; under wägen talade wi då och då wid hwarandra, och folket blefwo förwånade öfwer det nöjda ansigtets ställning. Då wi kommo till ett hus, hwarifrån mat blifwit skickad till honom i fängelset, och wårdinnan stod i fönstret, gaf jag honom det wid handen, då han astog sin hatt och bugade sig för henne, hwilket satte henne i förundran. Ändtligen kommo wi fram till afrättsplatsen, der Tyfka Pastorerna hade mycket att göra med den andre dödsfängen: de läste öfwer honom och lade sina händer på hans hufwud, men han war redan så godt som död i deras händer. Ahman åskådade detta med all contenance; och då det war mycket kallt och han hade tunna kläder, sade jag — emedan det drog så långt ut med den andres execu-

tion —: du fryser, min gose! — Jag slipper snart nu, swarade han. När hans tour då kom, gjorde han en kort bön, tog afsked af oss, hwarefter han gick upp på schavotten, derest hans saliga själ af Trälsaren blef emottagen under lycklig execution.

VII.

Peter Sellegren, Caplan i Annerstads Socken, i Småland, om några och 40 år, hade förfalskat Bankosedlar, och därför blifwit dömd att hängas. Under det han fördes upp till Stockholm, för att undergå dödsstraffet på Sernstorget, midt för Bankohuset, och medan skjutisen ombyttes på torget i Ekstjäd stad, kom en obekant person och hwiskade honom mitt namn i örat, sågande: när du kommer till Stockholm, så laga, att du får den mannen att gå till dig. Sedan han efter framkomsten blifwit från Slotts-Gansliet aflemnad uti ett fängelserum wid Stortorget, i ett hus, der Råmners-Råttan då hade sitt säte, begärde han af Råttan att få mig till sig, hwarom jag af en des betjent, på hans wagnar, äfwen blef anmodad. Jag begaf mig då genast till honom. På tillfrågan, huru han fått adress på mig, förtäljde han ofwannämnde tilldragelse, och begärde högeligen, att jag med råd och dåd skulle gå honom tillhanda i hans olycka; hwartill jag gernaf mitt bifall.

Till temperamentet var denne Sellegren i hög grad phlegmatisk, oestertänksam, commod, omålig, slarfaktig, men tillika fortänkt och inbilsk; eljest hade han ett mekaniskt hufvud, kunde temligen väl rita och måsterligen gravera i koppar, hvaraf han blef förledd till denna misgerning. Efter egen bekännelse hade han föröfrigt fört ett utwertes ärbart lefverne, icke öfwat swordom eller dryckenskap, eller andra i menniskors ögon lysande grofheter; ja! det som mer var: han berättade, huru han, på den ort han wistats, blef hållen för en god och uppbyggelig lärare; och kunde han, sedan Gud öppnat hans inwertes ögon, icke nog förundra sig öfwer sin egen och sina åhörarens blindhet, som höllo honom för en god lärare, ehuru han dock war en blind ledare och förderfwelsens tjänare, det han i ett sitt afskedstal till sina åhörare, hwilket efter hans död blef från trycket utgifwet, vidare utförde, hwarom mera skall nämnas wid slutet.

Uf alla de dödsfångar, jag besökt, war Sellegren den ende som jämrade sig för döden och war angelägen om att få lefwa; han förklarade sig nöjd att wilja undergå alla slags kroppstorturer, allenast han finge behålla lifwet. Han bad ock på det beweckligaste hos högsta Öfwerheten om lifwets förskoning, och war nog enfaldig tro, att det skulle lyckas. Under detta fåfanga hopp gingo några weckor förbi, då han endast tänkte på att få lefwa; men då Götha Hof-Rätts dom genom Konungens utslag war stadfästad, blef han storligen modfälld. Nu war det för honom ej annat, än att bereda sig till en salig hådanfärd: så woro hans egna ord. Man underwisade honom, huru han

härwid borde förhålla sig; men han trodde sig förstå den saken, och borde först beställa om sitt hus, till sin hustru skrifwa några goda förmaningar o. s. w. Man sade honom, att om det wore några ekonomiska saker, måtte han väl förut beställa derom; men att skrifwa något i andliga ämnen, det kunde han ännu icke göra, emedan det felades honom både andeligt ljus, lif och förfarenhet; han borde således dröja dermed, tills han finge smörjelsen af den Helige Ande, och i det stället låta Herren, på de få för honom återstående dagarne i Nådens tid, beghnna och fullborda sitt werk i hans hjerta, då han sedan med nytta, kraft och wälsignad werkan kunde skrifwa. Men han wille icke låta säga sig i den delen. Med Executorns tillstånd lemnades honom papper, blåck och penna till detta bref, som sedermera skulle uppwisas i Slots-Cansliet och derifrån affändas. Nåra 8 dagar gingo åt till detta brefs uppsättande. Hwarje gång jag kom till honom war han syfvelsatt med detta arbete, då han blef påminnt, att tiden med detsamma gick honom ur händerna. Ändtligen blef breswet färdigt, skrifwet i form af en predikan, med språk på sidorne, till största delen tagne ur Salomons Ordspråk och Sbrachs bok. Jag började läsa det högt i 2:ne andra Prestmäns närvaro. Det war intet sammanhang. Jag gjorde wid hwarje punkt mina påminnelser, hwarmed jag väl kunde märka, att han icke war nöjd. Synnerhet hade han skrifwit mycket till sin hustrus beröm, med citerade utlätelser och språk af Sbrach o. s. w.; och då jag sade, att hon af detta bref kuade blifwa uppblåst och snara-

re styrkt i, än uppväckt ur syndasönnen, hellst i hela brefwet salighetsvägen wore oredigt och förwänd omtalad, wille han, att det skulle ändras här och der, då jag sade, att det wore föga något som dugde i hela brefwet, hwarföre det borde omskrifwas. Wid slutet af nämnda bref stodo dessa orden: och må jag wäl säga med Paulus: jag åstundar skiljas hådan och wara när Christo; ty Kristus är mitt lif och döden är min winning. Men som jag wiste, att han låg fången under dödens råddhåga, och war långtifrån beredd till den sista hådanfården, samt för att få hans kallwulna, owåliga och phlegmatiska sinnelag i någon brydsam action, sade jag: Sellegren! efter du säger, att du åstundar skiljas hådan, och du fått din dödsdom, så är icke rätt gjordt, att du längre sitter här och förtår Konungens fångpenningar och ensam innehar det bästa rummet, då de andre arma fångarne ligga på hwarandra i usla arrestrum, och kunna förgås af köld och elände. Din åstundan att skiljas hådan skall snart blifwa uppfylld, då wi hos Executorn anmäla din åstundan att få dö. Häröfwer blef han mycket förskräckt och bleknade i ansigtet, men swarade icke ett ord hårtill. Ytterligare tillspordes han: kan du säga att Kristus är ditt lif? — Jag säger som Paulus, swarade han slutligen, då jag vidare anmärkte: annat är hwad Paulus sade om sig, och annat hwad du kan säga om dig; swara mig directe på frågan, om Kristus är ditt lif? Han swarade då: icke så fullkomligen. Han undermåttades då, att lif, som lif, är alltid lika fullkomligt, och har inga grader: så fullkomligt

är lifwet hos ett barn, som hos en ålderstigen menniska, och så är det ock i andeligt måtto, hwartill han icke kunde swara ett ord. Det blef honom ock nu föreställdt, huru illa han handlat emot sig, som användt så många nådedagar på detta odugliga bref, hwilka eljest kunnat blifwa honom nyttiga till hans fattiga själs räddning, och att den tid, han på det samma användt, wore förlorad, såsom ock det till intet annat dugde, än att sönderriswas, hwilket åfwen skedde. När han nu häröfwer blef bekymrad, hände oförmodligen, i en lycklig stund, att Szwermaktmästaren war ute i förstugan till arrestrummet och wille tala med en af Presterne; och på det man måtte smida medan jernet war varmt och Sellegren war i ångest, anmodades han att gå in till Sellegren och fråga, om det brefwet wore färdigt, som han af Slotts-Gansliet fått lof att skrifwa till sin hustru, samt tillika fråga honom, om han ännu wore beredd att undergå dödsstraffet. Detta gjordes med mycken allwarsamhet och med den myndighet, som påhade sig mot en dödsfånge, hwarjemte tillades, att Slottsfogden warit uppe i Senaten, och torde han inom en eller annan dag blifwa utförd; han had tillika Sellegren att bereda sig till döden. Sellegren swarade icke ett ord härpå, utan lade sig ned på laswen, betagen af en så stor ångest, som kunde falla på ett så phlegmatiskt temperament, som han hade. Emellertid hade denna händelse den för honom nyttiga werkan, att han blef satt uti en bekymmersam omtanke, huru han skulle blifwa räddad ur sitt osalliga tillstånd, hwartill han förut icke wisat nå-

gon synnerlig bjälse. Han började tro, att med honom war illa beståldt, och att med all-
 war tänka på sin omvändelse. Han wille nu
 methodice beghna werket: han wille taga La-
 gens spegel för ögonen, pröfwa sitt lefwerne
 efter Budorden, för att derigenom komma till
 en rätt ånger och ruelse öfwer synden. Han
 underwisades härwid, att han snart af den na-
 turliga och beskriwa lagen kunde finna, att han
 både i ord och gerningar warit en öfwerträdare
 allt ifrån ungdomen, och stadd under förban-
 nelsen; men att det wore en synd, den Lagen
 icke wiste af, nemligen den synden, som Luther
 i förespråket af brefwet till de Romare kallar
 den allena syndande synden, som är en
 källa och moder till alla andra emot Lagen,
 nemligen otron och kallsinigheten emot
 Frålsaren, som omtalas i Joh. 15:de Cap. och
 är närmaste orsaken till förtappelsen. Swad
 nu widkommer ångern, ruelsen eller sorgliga
 syndakänslor, som han säger sig böra hafwa
 förut, skulle wäl Herren gifwa honom så stort
 mått deraf, som wore nödigt, om han wille
 låta den omsorgen ankomma på honom, och
 upphöra med eget werkande. Men Sellegren
 blef wid sin förr fattade mening om ruelse, och
 gick in uti ett grålsamt werkande, för att komma
 till densamma. Man gick honom ock tillhanda
 med de grusligaste föreställningar om Guds wrede
 och rättfärdiga dom, helwetes wända och ewighe-
 tens oändliga plågor öfwer hwar och en själ,
 som illa gör; och till den åndan låste man för
 honom och lemnade honom att sjelf låsa den i
 detta ämne wälskrifna och rörande psalmen i
 Sions Sånger om syndaeländets kånedom:

”Urna själ, som ligger säkert uppå lustans
 mjuka bädd” o. s. w., jemte flera sådane; och
 wi hade gerna sett om han, i sin kallwulna och
 phlegmatiska sinnesställning, hade fått en god
 dosis råddhåga och förskräckelse för döden och
 ewigheten, som snart förestod honom, och att
 om tröst måtte blifwa honom stor ångslan.

När nu Sellegren en gång, då wi woro
 hos honom, under föreställning af synndaångern,
 wäntade derpå, att få en kraftig kånning der-
 af, och hade, som okunniga menniskor i all-
 mänhet hafwa, materiella idéer om djestwulen,
 att han kan taga bort folk, hånde, af en be-
 synnerlig tillfällighet, att han tyckte det satan
 slog sina flor i hans kropp och wille fara af
 med honom. Härwid wisade han ett förtwif-
 ladt ansigte och gråsliga åtbörder. Men efter-
 ått blef han på en annan sida rörd och skam-
 flat, när han fick weta den ringa orsak, som
 åstodkommit denna hans förskräckelse; dock hade
 denna i sig sjelf löjligen händelse en god nytta
 för honom i hans närwarande tillstånd.

Det led nu till Pingsthelgden, då Selle-
 gren, uti detta tillstånd, blef flyttad i ett an-
 nat ohyggligt arrestrum, på den så kallade gam-
 la Rådstugan wid Stortorget. Han kom då
 att wara mera för sig sjelf, och undslapp ett
 för honom skadligt och tråget besök af en wakt-
 måstare wid Råmners-Kammaren, med hwilken
 han ingått en onyttig och nära bekantkap un-
 der det han warit i sitt känslolösa tillstånd,
 som isynnerhet war hos honom och roade ho-
 nom om afstnarne, då jag gått ifrån honom,
 såsom jag ock en gång atraperade dem bägge
 tillsammans i en mindre behaglig prospect; jag

wille säga: när Sellegren kom uti mera stillhet, och war uti ett bekymradt tillstånd öfwer den annalkande döden och omiſhheten om ſin ſalighet, hände ſig, fjerde dag Pingſt, då han kom att läſa deſa dyrbara orden: Gud war i Christo och förſonade werlden med ſig ſjelf o. ſ. w. (2 Cor. 5:), att det för honom gick upp ett ljus i detta ſpråk, ſom han erkände ſig alldrig förut kända, och detta ljus beledſagades af en fågnesam glädje. När jag derefter kom till honom, berättade han för mig den honom wederfarna nåden, med tillägg, att det nu wore gjordt med honom, hwad göras kunde, för att kunna ſaligen dö, emedan han alldrig i hela ſin lifſtid förnummit ett ſådant ljus eller kända en ſådan glädje. Jag glädde mig hjertligen deröfwer, att det war kommet med honom derhån; han hade nu bewis i händerna, att Herren wille hjälpa honom, men erinrade honom derhos, att det war en werkan af Guds anklappande på hans hjertas dörr, och gaf honom till betänkande Jezu ord i liknelsen om fyrahanda ſådesåker, att det gifwas de, ſom annamma ordet med glädje, men hafwa inga rötter, tilläggande, att för honom ännu felades trons lif och den förwärfwade ſalighetens applicerande på hans hjerta; han trodde wäl Skriften, ſom wittnar om Frälsaren, men han ſkulle komma till honom, att han måtte få eſter Jezu egna ord hos Johannes, i det 5:te Cap. m. m.

Detta war ett hårdt och främmande tal för Sellegren, ſom icke wiſte någon ſkillnad emellan ljus och lif, eller tro med förſtåndet och tro med hjertat eller wiljan,

att tro ordet om Frälsaren, och tro på honom, om hwilken Ordet wittnar. Han blef otålig och miſnöjd deröfwer, att jag icke wille anſe honom för omvänd och beredd; han tog af ſig möſan, lyſte upp händerna och frågade, hwad jag mer wille hafwa af honom; beklagade ſig ock för en och annan af de Preſter, ſom gingo till honom, att jag wille draga hans tro i twiſwelsmål; men deſa woro af lika tanka med mig i den omſtändigheten; dock förblef han i ſin förre mening, och gjorde ſig godt hopp. Men då de undfångna glada rörelſerna wid ofwannämnda Guds stora beſök blefwo indragne, öfwerthgades han ſnart, att det bästa honom felades. Ifrån denna ſtund fick han allt mera nåd att låta ſäga ſig att wara ſtilla, tills den ſälla ſtunden komme, att han finge ſe ſin Herre under anſigtet, och kunde tro, att hans ſjäl war frälſt worden. Wi woro i beråd, eſter han ſtått i Preſt. Embetet, om man icke ſkulle låta honom på afrättsplatsen hålla ett tal till folket; men ſom han ej hade några talegåſwor, föll man på den tanken, att heldre låta honom uppsätta ett affſkedstal till ſina förre Åhörare, ſom på afrättsplatsen ſkulle aſlemnas till höga wederbörande, ſom ock ſkedde, hwarom mera nedanför. Detta blef ſkriſwet de ſiſta lefnadsdagarne, och af honom undertecknad aſtonen före dödsdagen. Executionen ſkedde på Ternorget, midt för Banken, under en otålig menighets åſkådande. Han utgick med ett nöjdt och ſtilla ſinne, och ſedan en Psalm bliſwit på afrättsplatsen aſſjungen, och han tagit affſked af oss, gick han fram till Slottsfogden Holmer,

öfwarlemnade åt honom nämnde afskedsbref, med ödmjuk anhållan att det, efter hans död, måtte genom trycket allmäntgöras. Denne fromsinnte herre, som war ense med mig i denna plan, lemnade strax detta bref upp i Cansli-Collegium; men då Sellegren i detsamma talat om sig, såsom en oduglig och blind ledare, och med detsamma förkastat ministerium irrogenitorum, gjordes wäl försök af en ansedd Consistorii-ledamot till förhindrande af dess tryckning; men befallning afgick ifrån Cansli-Collegiet att det skulle ske, hwilket inom några dagar gick i fullbordan. — Sellegren fick, efter lycklig execution, gå in i sin Herres glädje.

VIII.

Cajsa Olofsdotter, wid några och 20 års ålder, war den sista dödsfånge, som jag i Stockholm tillhandagick med underwisning och år 1754 till döden utföljde. Hon hade under de senare åren förtjent sitt uppehälle genom spinning för fabriken, och sist såsom spinneriska warit antagen wid en Sattuns-fabrik, der hon tillika, för sin qwidhet och befundna trohet, blef anförtrodd flera syflor, såsom färgstofvers upphandling för fabrikets behof, o. s. w. Hon hade gifwit sig ut för en adlig person, som, för fattigdoms skull, måste genom handarbete söka sin bergning, hvarföre hon och såsom sådan blef ansedd bland sina bekanta, och äfwen på sistnämnda ställe. Detta war också orsaken, att hon begick den förskräckliga illgerning, som nu skall omtalas. Som hon war

högmodig och argsinnt, kom hon en gång att ordkastas med en annan qwinna, som war samre än hon, och lika hastig till sinnes, hwarwid det icke bättre aflopp, än att denna sistnämnda bar händer på henne. Deröfwer blef hon så förbittrad, att hon, för att hämnas på denna, som på så nedrigt sätt handterat en qwinna, som allmänt hölls för att vara af adlig härkomst, strax gick till dennas bostad, lockar hennes barn, en flicka om 9 år, med sig i den närbelägna trädgården, under löfte, att gifwa henne bär och frukt. När hon då kommit långt bort i trädgården med barnet, skar hon halsen af detsamma. Härpå gick hon sjelf och angaf sig hos Råmners-Rätten, och när det befanns vara så tillgånget, sattes hon i hånke på Stadshuset, wid Norrmalm's torg. En af hennes bekanta hade då gifwit henne det rådet, att hon skulle anhålla hos Rätten, att jag måtte få gå till henne; och ehuru Consistorium, för att förhindra mig, som icke tjente wid någon reglerad församling, utan hade min hufwudsyfla wid stora Skolan, ifrån fångars besökande, nyligen hade gjort den författning, att ingen annan skulle befatta sig med fångars beredelse till döden, än Presterskapet i den församling, der den brottslige warit boende, fästade likwäl Domstolen intet affeende derpå, utan samtyckte, att delinqventen skulle få den Prest, han begärde, hvarföre jag fick tillstånd, att, jemte Presterne i Catharinæ församling, taga mig hennes själawård an; warande detta nog beqwämligt för mig, i anseende till wägens korthet, att emottaga denna stora commissiön. Till temperamentet war denna Cajsa O-

lofsdotter i högsta grad cholerisk, utan någon blandning, som kunde märkas; af phlegmatiskt, samt i gränslöst mått högmödig och egensinnig. Utom denna fasliga mordgerning hade hon, efter egen bekänneelse, icke begått någon grof, för menniskor uppenbar, synd, hwarifrån hon, af sitt stora högmöd, blifwit hindrad. Det enda hon, i detta fall, wiste att säga, war några små oriktigheter, hon begått wid färgsakens upphandling för Cattun-fabriken; föröfrigt hade hon fört ett utwertes ärbart och dygdigt lefwerne, hwarom hon af flera hade wittnesbörd. Härwid bör ej lemnas obemärkt, att hon påtagit sig en skrämteri-larf, och gifwit sig i sållskap med sådane, som gjorde min af Gudsfruktan, och hörde ishunnerhet de lärare, som drefwo en allwarsam Christendom; och på det hon af andra måtte blifwa ansedd för sin utmärkta andakt, wifade hon i kyrkan märkliga tecken af sinnesrörelser och åthåswor, som woro sjelfgjorda, så att hon war ett bewis på menniskor, som kunna förskapa sig i sjelstagen andlighet och ödmjukhet, som Aposteln omtalar. Till ytterligare bewis af det owanliga högmöd, hon låg fångslad uti, kan vidare anföras, att hon, under titel och namn af adlig börd, påserade under hela ransakningen wid Råmners-Rätten; men då detta, efter ett och annat besök hos henne, föreföll mig misstänkt, och hon, under förmaning att säga sanning, lifafullt påstod det så wara, med tillägg, att fadren warit Major, samt nämnde ock dess namn, hwilket nu fallit mig ur minnet, hade jag mycket att göra och måste gifwa henne en allwarsam warning för vidare straff i fångelsset, om hon med

sin osanning wanhedrade en adlig familj. Slutligen förmodde jag henne till att tala sanning, då hon erkände, att hennes föräldrar warit bondfolk i Mexike, hwilket angafs i Rätten, då det adliga namnet utströks ur Protocollerne. Åh, hward rånker hjertat hysar! Åh, huru djupt äro icke, genom Adams fall, menniskonatur och sinnen förderfwade! Utaf de dödsfångar jag haft under mina händer, och de många själar, som under min mångåriga embetstid welat betjena sig af mitt råd och min handledning på lifwets wäg, wet jag mig icke kånnt dess like uti hårdnackad egensinnighet. Hon war icke känslolös öfwer sin begångna misgerning, utan förjde och grämde sig deröfwer; hon war icke heller okunnig om Evangelii sanning och wägen till saligheten; men saken war den, att hon wille hafwa en så stor grad af sorg och helwetes-ångest, som kunde swara emot hennes misgernings gruslighet; hon hade oro och wända af det till döds sargade barnets blodsroft; men hon tyckte att det icke war nog: hon wille hafwa det i högsta mått, emedan hon hemligen trodde, och äfwen yttrade sig deråt, att innan det skedde, kunde hon icke få nåd o. s. w. Hon underwisades om synndaängren, att man icke sjelf kunde taga densamma: att det allenast kommer an på Herren, som wist skulle gifwa henne ett så stort mått häraf, som wore henne nyttigt: Han wille icke hafwa mer af henne i det fallet, än att hon förjde öfwer sin synd, och erkände sig wara en förtappad och förlorad synderska: att det wore en stor barmhertighet af Honom, att hon blefwe förskonad från